

Nr 9.

Ankom till riksdagens kansli den 7 juni 1933 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av vissa utav Kungl. Maj:t gjorda framställningar angående anslag till allmänna arbeten, avseende kommunikationsdepartementets verksamhetsområde.

Kungl. Maj:t har dels i den till riksdagen den 3 januari 1933 avlätna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1933/1934, dels ock i åtskilliga sedermera till riksdagen avlätna propositioner under utgifter för kapitalökning, fonden för förlag till statsverket, gjort framställningar angående anslag till allmänna arbeten, att utgå av lånemedel med kort amorteringstid.

Särskilda utskottet kommer att i här förevarande utlåtande till behandling upptaga dem av berörda ärenden, vilka tillhöra kommunikationsdepartementets handläggning, dock med följande undantag. Det i statsverkspropositionen under utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 29, omförmälda ärendet angående beräknande av anslag för allmänna arbeten till motverkande av arbetslösheten samt Kungl. Maj:ts i anslutning därtill till riksdagen avlätna proposition, nr 212, kommer att av utskottet behandlas i annat sammanhang, utom i vad avser anslag till statsbana Malung—Vansbro, vilket ärende alltså behandlas här. Vad vidare beträffar det under utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 38, omförmälda ärendet angående beräknande av anslag till förlag för understöd åt enskilda järnvägar samt Kungl. Maj:ts därtill anknutna proposition, nr 142, har detta ärende redan varit föremål för riksdagens prövning (se särskilda utskottets utlåtande nr 1).

1:o) **Statsbana Malung—Vansbro.** Av det vid Kungl. Maj:ts proposition, nr 212, fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 17 mars 1933 framgår, att av det genom propositionen äskade anslaget av 50 miljoner kronor till vissa arbeten under kommunikationsdepartementet för motverkande av arbetslösheten ett belopp av 800,000 kronor avsetts att användas till anläggning av statsbana Malung—Vansbro.

I proposition nr 210 till 1931 års riksdag framlades förslag till anläggande av statsbana Malung—Vansbro i stället för delen Malung—Brintbodarne av statsbanan från Särna över Limesforsen och Malung till Brintbodarne. Kostnaden för anläggningen beräknades till 3,300,000 kro-

nor. Utredningen i ärendet utvisade, att bandelen Malung—Brintbodarne, vilken byggts av enskilt företag såsom bibana till Mora—Vänerns järnväg och öppnats för trafik i september 1892, fått ett ur skilda synpunkter olämpligt läge samt föga vore ägnad att tillgodose allmänhetens trafikbehov och bidra till bygdens framåtskridande och förkovran. En linjesträckning från Malung till Vansbro skulle däremot bliva till betydande gagn icke blott för befolkningen i Västerdalarna utan även för andra trafikanter, varjämte den ur järnvägsekonomisk synpunkt erbjöde vissa fördelar. Såväl från därav berörda orter som av järnvägsstyrelsen framhölls, att en järnvägsanläggning Malung—Vansbro lämpligen skulle kunna komma till utförande såsom ett led i de statliga åtgärderna till motverkande av arbetslöshet.

Med avseende å banbyggets finansiering uttalade järnvägsstyrelsen, att med den avsedda linjesträckningen driftresultatet beräknades komma att förbättras i en omfattning, som motiverade, att av den beräknade kostnaden för företaget, 3,300,000 kronor, ett belopp av 700,000 kronor täcktes av lånemedel. Av återstående erforderliga medel, 2,600,000 kronor, borde från förnyelsefonden utgå 400,000 kronor, motsvarande kostnader för underhållsarbeten, som förr eller senare måst nedläggas å den befintliga bandelen, och 2,200,000 kronor täckas av andra statsinkomster än lånemedel.

Enligt järnvägsstyrelsens förmenande borde banbyggnaden beräknas fullbordad på tre å fyra år, beroende på det under olika år förefintliga större eller mindre behovet av arbetstillfällen för motverkande av arbetslöshet. Under förutsättning av en byggnadstid om fyra år framlade styrelsen följande plan för banbyggnadens finansiering:

Budgetår	Förnyelsefondsmedel kronor	Lånemedel kronor	Andra statsinkomster kronor	Summa kronor
Första	—	300,000	300,000	600,000
Andra	—	400,000	600,000	1,000,000
Tredje	200,000	—	800,000	1,000,000
Fjärde	200,000	—	500,000	700,000
Summa kronor	400,000	700,000	2,200,000	3,300,000

I anslutning till denna finansieringsplan har riksdagen för budgetåren 1931—1933 anvisat anslag av lånemedel till belopp av respektive 300,000 kronor och 400,000 kronor. För samma budgetår har Kungl. Maj:t av anslag till beredskapsarbeten för motverkande av arbetslöshet, på sätt förutsatts vid dessa anslags beviljande, till ifrågavarande järnvägsanläggning anvisat 300,000 kronor respektive 600,000 kronor.

För budgetåret 1933/1934, motsvarande det tredje budgetåret i ovan intagna finansieringsplan, erfordras för statsbanan Malung—Vansbro ett sammanlagt belopp av 1,000,000 kronor, varav 200,000 kronor förut-

satts skola utgå av statens järnvägars förnyelsefond samt återstoden av andra statsinkomster än lånemedel. Sist avsedda belopp, 800,000 kronor, har som i det föregående nämnts inberäknats i det genom propositionen nr 212 äskade anslaget av 50 miljoner kronor.

Kungl. Maj:ts här ifrågavarande förslag innebär, att arbetena med statsbanan Malung—Vansbro skulle under budgetåret 1933/1934 fortsättas i enlighet med den finansieringsplan, som förelades 1931 års riksdag och som därefter följts. Utskottet tillstyrker detta förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till statsbana Malung—Vansbro för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

2:o) **Inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare.** Kungl. Maj:t har (statsverkspropositionen, utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 30) föreslagit riksdagen att till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition och i riksdagen väckt motion beslöt 1916 års riksdag, under vissa villkor om kostnadsfri upplåtelse av mark m. m., fortsättande av inlandsbanan från Volgsjön förbi Vilhelmina kyrkoby, Stensele, Sorsele, Jokkmokk och Porjus fram till Gällivare ävensom anläggande av sidospår från lämplig punkt å bansträckan Volgsjön—Stensele till Malgomajsjön och anordnande därstädes av en mindre hamnplats.

Därefter fattade 1917 och 1928 års riksdagar vissa beslut angående inlandsbanans sträckning å bandelen mellan Sorsele och Jokkmokk.

För arbetena å ifrågavarande banbyggnad, som med dess av 1917 års riksdag beslutade sträckning över Kasker och med tillämpande av före kris-tidens inträdande gällande priser beräknats i sin helhet draga en kostnad av 30,150,000 kronor, hava för tiden från och med år 1917 till och med budgetåret 1932/1933 beviljats sammanlagt 48,550,000 kronor, varjämte Kungl. Maj:t till bedrivande av nödhjulsarbeten å inlandsbanan anvisat 300,000 kronor. Sammanlagt hava alltså för ifrågavarande banbyggnad varit tillgängliga 48,850,000 kronor. I denna summa ingå anslag för budgetåren 1930—1933 med respektive 2,500,000, 4,000,000 och 4,000,000 kronor.

År 1930 anvisade riksdagen, såsom av ovanstående framgår, 2,500,000 kronor till inlandsbanans fortsättande. Därvid uttalade riksdagen bland annat, att vid anvisande tillika av utav Kungl. Maj:t begärt anslagsbelopp av 1,500,000 kronor till tvärbanan Hällnäs—Stensele anslagen till järn-

Utskottet.

vägsbyggnaderna i Norrland för budgetåret 1930/1931 alltså skulle belöpa sig till sammanlagt 4,000,000 kronor, ett kapitalbelopp som man jämväl för kommande år syntes få räkna med som behövt och som då, såvitt för det dåvarande kunde bedömas, skulle komma att helt nedläggas på det fortsatta inlandsbanebygget. Med årliga anslag av denna storlek beräknades, att inlandsbanan skulle bli fullbordad under budgetåret 1937/1938.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag ansluter sig till riksdagens sålunda uttalade mening. Med åberopande härav och då utskottet tillika biträder den av departementschefen uttalade uppfattningen, att förhållandena å arbetsmarknaden göra det angeläget, att ifrågavarande banarbeten icke avbrytas, får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till inlandsbanan mellan Volgsjön och Gällivare för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 4,000,000 kronor.

3:o) Tillbyggnad till och grundförstärkning av lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m. Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 31) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, för tillbyggnad till lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m. för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 232,500 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 27 januari 1933 dagtecknad proposition, nr 74, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen (punkt 1, sid. 2—7 i propositionen) att för tillbyggnad till och grundförstärkning av lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av länemedel, av 232,500 kronor.

Lantmäteristyrelsen är förlagd till den statsverket tillhöriga fastigheten nr 1 i kvarteret Lantmätaren i Stockholm med adressnummer 2 vid Västra Trädgårdsgatan. Därjämte disponerar styrelsen en förhyrd lägenhet om tio rum m. m. i våningen tre trappor upp i fastigheten nr 4 vid samma gata. För sistnämnda lägenhet erlägges en årlig hyra av 12,000 kronor. I de förhyrda lokalerna äro styrelsens utredningsbyrå samt en del ritsalar inrymda.

Behovet av en utvidgning av styrelsens arkivlokaler anses hava på senare tid blivit allt mera framträdande, beroende framför allt på den sedan några år pågående omläggningen av lantmäteriarlivet. Därjämte angivas såsom erforderliga särskilda utrymmen för bokbinderi- och kartlagingsarbeten, vilka arbeten nu måste utföras i själva arkivlokalerna.

Statens organisationsnämnd har i sitt betänkande med plan för statens

byggnadsverksamhet under närmast kommande tioårsperiod till behandling upptagit förevarande fråga och därvid anfört, att nämnden ansett sig böra överväga möjligheten att i anslutning till huvudbyggnaden bereda plats jämväl för de delar av styrelsen, för vilka lokaler nu förhyrdes. Organisationsnämnden har därvid förordat utförande under budgetåret 1934/1935 av tillbyggnad av flygel till styrelsens hus samt överbyggande av husets gård med en våning och inredning av vissa källarutrymmen till arkivlokaler, vilka arbeten beräknats draga en kostnad av 127,500 kronor. I samband därmed skulle utföras vissa grundförstärkningsarbeten för en beräknad kostnad av 105,000 kronor. Sammanlagda kostnaden för ifrågasatt utförande skulle alltså uppgå till 232,500 kronor.

Byggnadsstyrelsen har sedermera i skrivelse den 5 januari 1933 framlagt ett modifierat förslag, vilket lantmäteristyrelsen förklarar sig i huvudsak godkänna, och enligt vilket i stället för de av organisationsnämnden förordade arbetena, fränsett grundförstärkningsarbetena, skulle å gården till fastigheten Västra Trädgårdsgatan nr 2 uppföras en tillbyggnad i två våningar. Dessutom skulle i huvudbyggnaden å sistnämnda fastighet vissa utrymmen, som för närvarande disponeras för arkivet, iordningställas för utredningsbyrån.

Enligt byggnadsstyrelsens beräkningar skulle kostnaderna för de av styrelsen föreslagna till- och ombyggnadsarbetena sammanlagt uppgå till samma belopp, som angivits av organisationsnämnden. I den nu beräknade kostnadssumman ingå dock icke kostnader för erforderlig hyllinredning i de nya arkivlokalerna, vilket däremot var förhållandet beträffande det av organisationsnämnden angivna beloppet. Lantmäteristyrelsen har emellertid meddelat, att kostnaderna för erforderliga nya hyllinredningar för styrelsen bruka bestridas av de till styrelsens förfogande ställda expensmedel.

Departementschefen förordar utförande av de av byggnadsstyrelsen sålunda föreslagna till- och ombyggnadsarbetena samt grundförstärkningsarbetenas verkställande i samband därmed.

Lantmäteristyrelsens lokalfråga har sedan åtskilliga år tillbaka varit aktuell och, såsom av ovanstående framgår, delvis vunnit en provisorisk lösning genom förhyrning för styrelsens räkning av en lägenhet i en bredvidliggande fastighet.

Av utredningen i ärendet har utskottet funnit framgå, att åtgärder krävas för avhjälpande av bristen på tillräckliga utrymmen för styrelsens arkiv. Att samtidigt tillgodose styrelsens övriga utrymmesbehov i sådan utsträckning, att fortsatt förhyrning onödiggöres, måste enligt utskottets mening anses lämpligt. Då de av Kungl. Maj:t föreslagna till- och ombyggnadsarbetena synas innebära en praktisk och lämplig lösning av förevarande lokalfrågor, får utskottet förorda utförande av nämnda arbeten.

Vidkommande härefter de ifrågasatta grundförstärkningsarbetena torde

Utskottet.

desamma vara önskvärda i och för undvikande av ytterligare sättningar i byggnadens grund och därav betingade reparationskostnader. Utskottet förordar därför, att jämväl dessa arbeten komma till utförande.

Beträffande de för samtliga arbetena beräknade kostnaderna har utskottet icke haft något att erinra. Med hänsyn emellertid till att det lär dröja någon tid, innan efter erforderliga förarbeten själva byggnadsarbetena kunna igångsättas, torde hela kostnadsbeloppet, 232,500 kronor, icke bliva erforderligt för ändamålet under nästa budgetår. Utskottet föreslår därför, att nämnda av Kungl. Maj:t äskade belopp nedsättes till 100,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, för tillbyggnad till och grundförstärkning av lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m. bevilja ett belopp av 232,500 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

4:o) **Om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 32) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, för om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 225,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovan omförmälda proposition nr 74 (punkt 2, sid. 7—9) föreslagit riksdagen att för om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 200,000 kronor.

Enligt ett av byggnadsstyrelsen uppgjort förslag, för vilket en närmare redogörelse lämnades under sjätte huvudtiteln (punkt 44) i statsverkspropositionen till 1930 års riksdag, beräknades kostnaderna för erforderlig om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping till sammanlagt 395,000 kronor. För ändamålet har riksdagen till en första etapp för budgetåren 1930—1933 anvisat tillhoppa 170,000 kronor. Kostnaderna för återstående arbeten eller andra etappen, enligt den uppgjorda planen huvudsakligen avseende om- och tillbyggnad av residensbyggnadens östra flygel, hava ursprungligen beräknats till 225,000 kronor.

I skrivelse den 5 januari 1933 har byggnadsstyrelsen gjort framställning om anvisande av medel till utförande av de i den andra utbyggnaden ingående arbetena.

För att begränsa kostnaderna för denna utbyggnads genomförande har byggnadsstyrelsen låtit omarbета det förut uppgjorda förslaget. Därvid

har den ifrågasatta nya flygelbyggnaden ansetts kunna minskas något i såväl längd som bredd. I övrigt överensstämmer det nya förslaget i huvudsak med det förra, dock att viss skillnad förefinnes beträffande anordnandet av arkivlokalerna i bottenvåningen. Departementschefen har anslutit sig till det omarbetade förslaget. På grund av de vidtagna förändringarna hava kostnaderna för andra utbyggnaden beräknats kunna nedbringas till 210,000 kronor. Med hänsyn till besparing å de till första utbyggnaden anvisade medlen har för andra utbyggnaden erforderligt nytt anslag ansetts kunna begränsas till det nu äskade beloppet eller således 200,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag innebär tillgodoseende av ett lokalbehov, vars förefintlighet redan år 1930 vitsordats av statsmakterna men som hittills endast delvis blivit fyllt. I likhet med departementschefen har utskottet funnit skäl föreligga att nu slutligen fullborda de nämnda år förutsatta arbetena. Mot det nu framlagda, något modifierade ritningsförslaget och de för detsamma genomförande beräknade kostnaderna, vilka med 15,000 kronor understiga de ursprungligen uppgjorda kalkylerna för ifrågavarande byggnadsetapp, har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till om- och tillbyggnad av residensbyggnaden i Nyköping för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 200,000 kronor.

5:o) **Nybyggnad för lantmäterikontoret i Jönköpings län m. m.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 33) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till nybyggnad för lantmäterikontoret i Jönköpings län m. m. för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 224,000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 74 (punkt 3, sid. 9—14) föreslagit riksdagen att till nybyggnad för lantmäterikontoret i Jönköpings län m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 224,000 kronor.

Departementschefen har på anförda skäl ansett behov föreligga av ökade utrymmen för länsstyrelsen och lantmäterikontoret. Frågan om beredande av dylik ökning i lokalbehovet har ansetts böra lösas därigenom, att lantmäterikontoret avstår sina nuvarande lokaler till länsstyrelsen samt i stället beredes plats i en för ändamålet uppförd nybyggnad. I

anslutning härtill har statens organisationsnämnd i sin tioårsplan för statens byggnadsverksamhet förordat till utförande under nästa budgetår nybyggnad för lantmäterikontoret för en beräknad kostnad av 160,000 kronor, vartill kommer ett belopp av 26,000 kronor för inköp av tomt, samt under budgetåret 1934/1935 inredande för länsstyrelsens räkning av lantmäterikontorets nuvarande lokaler jämte ovanliggande vindsvåning. Sistnämnda arbeten hava beräknats draga en kostnad av 38,000 kronor.

För möjliggörande av gemensam entreprenad å samtliga arbeten och därmed nedbringande av kostnaderna samt för beredande av ökade arbetstillfällen har departementschefen ansett, att hela det för berörda ny- och ombyggnadsarbeten erforderliga beloppet bör ställas till förfogande under budgetåret 1933/1934, alltså även förenämnda belopp av 38,000 kronor.

Utskottet.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit, att det framlagda, av byggnadsstyrelsen upprättade och av statens organisationsnämnd förordade förslaget om uppförande för lantmäterikontoret i Jönköping av en särskild byggnad innebär en lösning, varigenom såväl länsstyrelsens som lantmäterikontorets berättigade krav på utökade lokaler bliva på ett tillfredsställande sätt tillgodosedda. Mot den ifrågasatta nybyggnaden i och för sig eller mot de föreslagna ändringsarbetena i landsstatshuset har utskottet heller icke något att erinra. Även de för själva nybyggnaden och för omändringsarbetena beräknade kostnaderna synas utskottet godtagbara.

Den av Kungl. Maj:t föreslagna lösningen av tomtrågan har däremot givit utskottet anledning till viss erinran, och får utskottet härutinnan anföra följande.

Nybyggnaden skulle uppföras å tomten nr 2 i kvarteret Gullvivan i Jönköping, vilken tomt kronan enligt förslaget skulle förvärva av staden för en köpeskilling av 26,000 kronor. Ifrågavarande tomt är belägen å mark, som i mitten av 1800-talet av kronan uppläts till staden, och det har ansetts tveksamt, huruvida icke med hänsyn till visst vid nämnda upplåtelse fästat förbehåll kronan skulle kunna göra anspråk på tomten. I saken har utredning verkställt — redogörelse för densamma är bifogad handlingarna i förevarande ärende — och kammarkollegiet, vars utlåtande inhämtats, har intagit den ståndpunkten, att kronan icke med utsikt till framgång kan framställa sådant anspråk.

Vid prövning av förevarande spörsmål har utskottet emellertid kommit till den uppfattningen, att, även om frågan om äganderätten till tomten är oklar, billighetsskäl likväl i övervägande grad tala för att staden utan ersättning upplåte tomten åt kronan för förläggande dit av den nu ifrågasatta nybyggnaden för lantmäterikontoret.

Emellertid har i en från drätselkammarens i Jönköping ordförande till utskottet inkommen skrivelse ifrågasatts, att staden skulle till kro-

nan överlämna förevarande tomt mot det att kronan å staden överläte äganderätten till en i anslutning till stadens tull- och packhusbyggnad belägen tomt, beträffande vilken vore ovisst, huruvida kronan eller staden vore ägare av densamma, men som staden enligt vissa Kungl. Maj:ts beslut ägde att tillsvidare fritt disponera.

I anslutning till vad sålunda förekommit får utskottet anföra, att utskottet icke kan förorda bifall till Kungl. Maj:ts förslag om inköp av här ovan först omnämnda tomt, men att utskottet icke har något att erinra mot att kronan avstår från sin eventuella äganderätt till den invid tull- och packhusbyggnaden belägna tomten — om och i den mån densamma, såvitt nu kan bedömas, icke framdeles bliver erforderlig för statligt ändamål — mot det att staden i gengäld utan vederlag avstår från all rätt till tomten nr 2 i kvarteret Gullvivan, å vilken senare tomt byggnaden för lantmäterikontoret alltså då skulle uppföras. En uppgörelse med staden enligt dessa grunder torde Kungl. Maj:t bemyndigas att träffa.

Med åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må,

a) i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till nybyggnad för lantmäterikontoret i Jönköpings län m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 198,000 kronor; samt

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att med Jönköpings stad träffa sådan uppgörelse, som ovan avses.

6:o Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Karlskrona. Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 34) föreslagit riksdagen att för om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Karlskrona för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 170,000 kronor.

I sin promemoria med tioårsplan för statens byggnadsverksamhet har statens organisationsnämnd, under framhållande, att anskaffandet av utökade och förbättrade lokaler för länsstyrelsen vore starkt av behovet påkallat, ansett förevarande lokalfråga böra i enlighet med ett upprättat förslag lösas genom tillbyggande till landsstatshuset av en flygel i den nuvarande arkivflygelns förlängning. Kostnaderna härför hava uppskattats till 150,000 kronor, vartill kommer ett beräknat belopp av 20,000 kronor för vissa av tillbyggnaden betingade inre omändringsarbeten. Organisationsnämnden anser, att byggnadsarbetet bör igångsättas snarast möjligt, samt har föreslagit, att erforderligt belopp, 170,000 kronor, skall upptagas med hälften å vartdera av budgetåren 1933/1934 och 1934/1935.

Den ifrågasatta tillbyggnaden skulle taga i anspråk även en del av det

intill landsstatshuset belägna gamla landshövdingresidensets tomt. Sistnämnda byggnad disponeras för närvarande av marinens underofficersskola. Stationsmyndigheterna i Karlskrona samt marinförvaltningen, vilka i anledning härav blivit hörda i ärendet, hava i avgivna yttranden icke ansett sig kunna biträda förslaget, enär enligt deras mening den nya flygelbyggnaden skulle medföra olägenheter i skilda hänseenden för underofficersskolan. På grund härav har byggnadsstyrelsen tillstyrkt vissa ändringar i förslaget, varigenom enligt departementschefens förmenande skälig hänsyn tagits till militärmyndigheternas anmärkningar. Det sålunda föreliggande tillbyggnadsförslaget har förordats av departementschefen efter samråd med chefen för försvarsdepartementet.

Byggnadsstyrelsen har uttalat, att med hänsyn till angelägenheten av att länsstyrelsen får sin lokalfråga ordnad snarast möjligt ävensom för byggnadsarbetenas rationella bedrivande i ett sammanhang det vore mest önskvärt, att medel för byggnadsföretaget i dess helhet kunde beviljas redan under budgetåret 1933/1934. Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen sålunda anfört ävensom önskvärldheten att kunna bereda arbetstillfällen har departementschefen funnit ifrågavarande byggnadsarbeten böra koncentreras till budgetåret 1933/1934.

Utskottet.

Av utredningen i ärendet har utskottet funnit ådagalagt, att åtgärder äro erforderliga för beredande åt länsstyrelsen i Blekinge län av utökade och förbättrade lokaler. Det framlagda förslaget synes utskottet innebära en ändamålsenlig lösning av ifrågavarande lokalfråga. Icke heller torde genomförandet av förslaget, sådant det numera föreligger, komma att medföra några olägenheter för den intill länsstyrelsen belägna marinens underofficersskola.

Mot de till 170,000 kronor beräknade kostnaderna i och för sig har utskottet icke funnit anledning till erinran.

Utskottet tillstyrker alltså utförandet av ifrågavarande byggnadsarbeten. Då emellertid utskottet i likhet med organisationsnämnden är av den uppfattningen, att erforderliga medel böra uppdelas på två budgetår, förordar utskottet en nedsättning av nyssnämnda, av Kungl. Maj:t för nästa budgetår äskade belopp till 100,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Karlskrona bevilja ett belopp av 170,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

7:o) **Nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län m. m.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 35) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bli riksdagen förelagd, till nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län m. m. för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 236,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i ovan omförmälda proposition nr 74 (punkt 4, sid. 14—18) föreslagit riksdagen att till nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län m. m. för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 236,000 kronor.

I ärendet har departementschefen förklarat sig på anförda skäl anse, att länsstyrelsen i Värmlands län vore i oundgängligt behov av ökade utrymmen.

Olika alternativ för denna lokalfrågas lösande hava övervägts, och statens organisationsnämnd har därvid stannat vid att föreslå, att lantmäterikontoret avstår sina nuvarande lokaler i landsstatshuset till länsstyrelsen och i stället beredes plats i en för ändamålet särskilt uppförd byggnad. I enlighet härmed har nämnden i sin tioårsplan för statens byggnadsverksamhet upptagit dels för budgetåret 1935/1936 nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län för en beräknad kostnad av 180,000 kronor, vartill kommer ett belopp av 18,000 kronor för inköp av tomt, dels ock för budgetåret 1936/1937 omändringsarbeten inom lantmäterikontorets nuvarande lokaler i landsstatshuset för utvidgning av länsstyrelsen, vilka arbeten beräknats kosta 38,000 kronor. Därjämte har nämnden till utförande under budgetåret 1933/1934 förordat smärre, av nyssberörda åtgärder oberoende ändringsarbeten inom landskontorets nuvarande lokaler. Om anvisande av de för sistnämnda arbetens utförande erforderliga medlen, 19,200 kronor, har framställts förslag under sjätte huvudtiteln.

Med utlåtande den 29 december 1932 har byggnadsstyrelsen överlämnat förslag i ämnet, i allt väsentligt överensstämmande med det av organisationsnämnden förordade förslaget.

Departementschefen tillstyrker, att ifrågavarande ny- och ombyggnadsarbeten komma till utförande på sätt byggnadsstyrelsen förordat. Liksom i fråga om förut omförmälda byggnadsarbeten i Jönköping har det syntts departementschefen kunna leda till kostnadsbesparing, att de för nu ifrågavarande nybyggnads- och omändringsarbeten erforderliga beloppen anvisas på en gång och i sin helhet.

Av utredningen i ärendet har utskottet funnit framgå, att de nuvarande lokalförhållandena för landskontoret måste vara ägnade att medföra ej oväsentliga hinder för ett rationellt bedrivande av arbetet. Vidare finner utskottet i likhet med departementschefen det ur olika synpunkter vara

Utskottet.

av betydelse, att erforderliga utrymmen kunna inom landsstatshuset beredas för vägingenjören och landsfogden.

Nu omförmälda lokalfrågor skulle enligt utskottets mening erhålla en ändamålsenlig lösning vid utförande av det framlagda förslaget, genom vilket jämväl länsstyrelsens övriga utrymmesbehov skulle bliva tillgodosedda.

Då utskottet icke haft något att erinra mot de beräknade kostnaderna för vare sig de ifrågasatta nybyggnads- och omändringsarbetena eller inköp av den i ärendet omförmälda tomten, får utskottet tillstyrka, att förslaget kommer till utförande. Utskottet anser emellertid icke erforderligt, att hela det beräknade kostnadsbeloppet av 236,000 kronor anvisas redan för nästa budgetår, utan föreslår en nedsättning i sådant hänseende till 136,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till nybyggnad för lantmäterikontoret i Värmlands län m. m. bevilja ett belopp av 236,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 136,000 kronor.

8:o) **Flygelbyggnad till landsstatshuset i Härnösand.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 36) föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde bliva riksdagen förelagd, till flygelbyggnad till landsstatshuset i Härnösand för budgetåret 1933/1934 beräkna ett reservationsanslag av 155,000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i ovannämnda proposition nr 74 (punkt 5, sid. 18—21) föreslagit riksdagen att till flygelbyggnad till landsstatshuset i Härnösand för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag, att utgå av lånemedel, av 145,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anført, bland annat, att i landsstatshuset i Härnösand lokaler icke kunnat beredas för vägingenjören, länsarkitekten och landsfogden samt att trots detta utrymmena i landsstatshuset vore synnerligen hårt utnyttjade.

Statens organisationsnämnd har i sitt betänkande med plan för statens byggnadsverksamhet under den närmaste tioårsperioden uttalat, att den funnit en snar utvidgning av ifrågavarande lokaler vara nödvändig, samt förordat, att för ändamålet å landsstatshusets tomt uppföres en ny flygelbyggnad i enlighet med ett inom byggnadsstyrelsen uppgjort förslag. Byggnadens uppförande borde enligt nämndens mening äga rum under budgetåret 1937/1938.

Kostnaderna, som organisationsnämnden beräknat till 155,000 kronor,

skulle enligt en hos byggnadsstyrelsen verkställd förnyad approximativ uppskattning komma att uppgå till sammanlagt 145,000 kronor.

Under erinran att sistnämnda kostnadsberäkning jämväl omfattar vad som erfordras för omändring av den i landsstatshuset befintliga expeditionsvaktsbostaden till tjänsterum, tillstyrker departementschefen, att den ifrågasatta flygelbyggnaden kommer till utförande.

Av vad som i ärendet förekommit har utskottet ansett framgå, att länsstyrelsen i Härnösand är i starkt behov av ökade lokaler. Det nu framlagda förslaget för tillgodoseende härav, varigenom jämväl fortsatt förhyrning av lokaler för vägingenjören, landsfogden och länsarkitekten skulle onödiggöras, har utskottet funnit ändamålsenligt.

De beräknade kostnaderna av 145,000 kronor hava icke föranlett annat uttalande från utskottets sida, än att utskottet velat framhålla lämpligheten av att för nedbringande i görligaste mån av utgifterna ifrågavarande byggnadsföretag kommer till utförande i samband med uppförandet av den landsarkivsbyggnad i Härnösand, vartill utskottet i annat utlåtande föreslår anvisande av medel för budgetåret 1933/1934.

I anslutning till vad sålunda anförts tillstyrker utskottet, att här förevarande byggnadsföretag kommer till utförande, men vill utskottet likväl beträffande medelsbehovet för ändamålet för nästa budgetår föreslå en nedsättning av det av Kungl. Maj:t äskade beloppet av 145,000 kronor till 100,000 kronor.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till flygelbyggnad till landsstatshuset i Härnösand bevilja ett belopp av 145,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

9:o) **Om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Umeå.** Kungl. Maj:t har (utgifter för kapitalökning, bil. 2 punkt 37) föreslagit riksdagen att för om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Umeå för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 238,000 kronor.

I ärendet har departementschefen på anförda skäl förklarat, att trångboddheten inom länsstyrelsens i Västerbottens län lokaler måste anses avsevärd.

I sin promemoria med tioårsplan för statens byggnadsverksamhet har statens organisationsnämnd, med vitsordande att länsstyrelsens lokalutrymme över huvud vore utnyttjat mer än som för arbetets rätta bedrivande kunde anses lämpligt, förordad, att för beredande åt länsstyrelsen av ut-

Utskottet.

ökade och förbättrade lokaler skulle i enlighet med ett av byggnadsstyrelsen år 1931 uppgjort förslag uppföras två flygelbyggnader i omedelbar anslutning till den befintliga byggnaden samt utföras vissa ändringsarbeten inom den senare. Kostnaderna hava beräknats till sammanlagt 238,000 kronor. Arbetet kunde enligt nämndens mening lämpligen utföras under budgetåret 1935/1936.

Kungl. Maj:ts framställning innebär, att detta förslag skulle genomföras.

Utskottet.

I likhet med departementschefen har utskottet funnit, att en utvidgning av länsstyrelsens i Västerbottens län lokaler får anses starkt påkallad. Det måste därvid även anses lämpligt, att, såsom ifrågasatts, inom länsstyrelsens lokaler plats beredes för vägingenjören och landsfogden, för vilka lokaler nu förhyras. Det nu framlagda förslaget till lösande av dessa lokalfrågor är, såvitt utskottet kunnat finna, ändamålsenligt.

De beräknade kostnaderna hava ej givit anledning till erinran från utskottets sida, men synes utskottet likväl icke erforderligt, att hela beloppet, 238,000 kronor, anvisas för nästa budgetår. Utskottet vill föreslå, att för ändamålet för nämnda budgetår beräknas 100,000 kronor.

I anslutning till vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag, till om- och tillbyggnad av landsstatshuset i Umeå bevilja ett belopp av 238,000 kronor samt därav för budgetåret 1933/1934 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Stockholm den 6 juni 1933.

På särskilda utskottets vägnar:

FELIX HAMRIN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 8.

Reservation

vid punkt 3 (tillbyggnad till och grundförstärkning av lantmäteristyrelsens hus i Stockholm m. m.) av herrar *Johansson* i Fredrikslund, *von Stockenström*, *Sederholm*, *Sam Larsson*, *Gustafson* i Domö, *Nylander*, *Lindman*, *Nilsson* i Landeryd och *Lindmark*, vilka ansett, att utskottets utlåtande och förslag bort hava följande lydeles:

»Utskottet har icke av den förebragta utredningen blivit övertygat om nödvändigheten därav, att ifrågavarande arbeten komma till utförande redan under budgetåret 1933/1934.

Bristen på tillräckliga lokaler för styrelsen torde nämligen icke vara större, än att med avhjälpande av densamma kan utan allvarligare olägenheter tillsvidare anstå. Dessutom får utskottet erinra därom, att hyresavtalet beträffande den av styrelsen förhyrda lägenheten utlöper först den 1 oktober 1937, samt att med hänsyn till det nuvarande läget å hyresmarknaden risk torde föreligga, att uthyrning i andra hand på tillfredsställande villkor icke kan ske. Angående möjligheten och lämpligheten att utnyttja lägenheten för annat statligt ändamål föreligger ingen utredning.

Beträffande slutligen den ifrågasatta grundförstärkningen har densamma visserligen av byggnadsstyrelsen ansetts önskvärd men för närvarande ej oundgängligen påkallad.

I detta sammanhang får utskottet framhålla, att grundförstärkningsarbetena äro av beskaffenhet att kunna utföras först efter eldningssäsongens upphörande och alltså med hänsyn till pågående konflikt inom byggnadsfacket i varje fall icke torde kunna påbörjas förrän tidigast våren 1934.

I anslutning till vad sålunda anförts och under erinran därom, att organisationsnämnden föreslagit arbetenas utförande först under budgetåret 1934/1935, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts här ifrågavarande framställning icke må av riksdagen bifallas.»